

УДК 377.011.3-051.015.31.018

АНДРІЙ ЦИНА

(Полтава)

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМЕНШЕННЯ ДІЇ НЕГАТИВНИХ УПЛИВІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ОБСТАВИН У ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКОВІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Розглянуто шляхи зменшення дії негативних впливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів засобами особистісно орієнтованих педагогічних технологій.

Ключові слова: професійно-педагогічна підготовка, особистість, педагогічні технології.

Зростання ефективності професійної підготовки майбутніх учителів у галузі вищої педагогічної освіти обумовлюється соціально-охоронним впливом на навчально-професійну діяльність, спрямованим на вдосконалення і поліпшення умов цієї діяльності, зменшення дії шкідливих факторів. Серед чинників прояву небезпечних та шкідливих факторів на підприємствах, в організаціях і установах Полтавської області в 2011 році переважали організаційні причини (78 % нещасних випадків та професійних захворювань), 14 % небезпечних і шкідливих подій сталося з технічних причин і 8 % – з психофізіологічних [5, с. 6]. Тому сучасна охорона праці в галузі освіти потребує планування та впровадження, крім організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних дій, також і соціальних заходів зі збереження життя, здоров'я і працездатності всіх учасників навчально-виховного процесу. Підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ може бути здійснене в результаті попередження та запобігання діям негативних соціальних впливів освітньо-професійних обставин упровадженням особистісно орієнтованих педагогічних технологій поетапного зростання навчально-професійної компетентності і професіоналізму студентів.

Актуальність розбудови технологій особистісно-професійного розвитку майбутніх учителів визначається недостатньою ефективністю традиційної професійної підготовки, орієнтованої на єдність завдань, змісту, методів і форм її організації для всіх студентів і тому неспроможної довести всіх випускників із різними індивідуальними

навчальними можливостями до професійної готовності на рівні вимог державних освітніх стандартів. Пошук концептуальних засад інтеграції педагогічних технологій, які б ефективно пояснювали і прогнозували соціально-безпечні навчально-професійні ситуації підготовки вчителів, є основою педагогічного проектування особистісно орієнтованої професійної підготовки.

Критеріями науковості конкретних педагогічних технологій, спрямованих на реалізацію особистісно орієнтованої професійної підготовки, ми вважаємо концептуальні положення психологічних теорій розвитку особистості в сучасній персонології (А. Адлер, Г. Айзенк, Е. Еріксон, Р. Кетел, Г. Олпорт, Б. Скіннер, З. Фрейд), науково встановлені закономірності яких дають змогу всім професійним викладачам пояснити і прогнозувати смисл будь-якої з потенційно можливих небезпечних і шкідливих ситуацій, що можуть виникати в процесі професійної підготовки [3].

Ряд галузевих педагогічних технологій особистісного розвитку людини (Ю. Азаров, І. Гончаров, Д. Ельконін, Л. Занков, В. Зеньківський, О. Полат, Г. Селевко, С. Тетерський, Ю. Черво,) узагальнюють накопичений практичний педагогічний досвід освітніх закладів, досягнення наукових розробок та інновації, розкриваючи нові можливості для концептуально-проектувальної розбудови теорії та методики особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутнього вчителя [1; 2].

Інтеграція особистісно орієнтованих педагогічних технологій на засадах перевірених практикою концепцій розвитку особистості дасть змогу з більшою визначеністю пояснювати, прогнозувати процес професійної підготовки майбутніх учителів і управляти цим процесом, сприятиме їх індивідуально-професійному становленню, зменшенню дії негативних впливів освітньо-професійних обставин, урахуванню вікових особливостей студентської молоді. Прогнозованість результатів як узагальнена якість педагогічної технології забезпечується гарантованістю досягнення визначених державними освітніми стандартами результатів професійної підготовки майбутнього вчителя.

У процесі професійної підготовки студенти беруть участь у всебічних взаємодіях і відносинах, спрямованих на їхню соціалізацію, професійну освіту, виховання, навчання і розвиток. Концептуально-наукова основа кожної педагогічної технології впливає на особливості розкриття її завдань і змісту, на застосовувані методики і є визначальною для розуміння сутності процесу професійної підготовки. Відповідно до конструктивних підходів до вибору педагогічних технологій для здійснення особистісно орієнтованої професійної підготовки може бути їх співвіднесення із загальноновизначеними концептуальними положеннями про розвиток особистості, установлені наукою про людину. Водночас слід зазначити нетотожність концепції і технології, яка її реалізує. Концептуальна основа особистісного розвитку лише науково визначає методологічне підґрунтя побудови педагогічної технології професійної підготовки.

Метою нашого дослідження на технологічному етапі розробки теорії та методики професійної підготовки вчителя стало рівноправне, на підставі педагогічної доцільності пояснення і прогнозування професійно-педагогічної дійсності, шляхом застосування різних психологічних концепцій розвитку особистості, для багатоконцептуальної кооперації педагогічних технологій у справі зменшення дії негативних впливів освітньо-професійних обставин у професійній підготовці майбутнього вчителя.

Багатовимірність процесу професійної підготовки вчителя полягає в застосуванні та апробації різних за концептуальною спрямованістю педагогічних технологій. Завдання сучасної дидактики професійного навчання полягає в розробці підходів до створення кожним конкретним викладачем професійно орієнтованих дисциплін персоніфікованої (авторської) педагогічної технології, що складається з часткових технологій, які розчиняються в загальному освітньо-професійному просторі, підвищуючи його ефективність.

Проектування особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх учителів нами здійснювалося на підставі педагогічних технологій, узятих ззовні, з банку

освітніх технологій [1; 2]. При цьому враховувалися передовий педагогічний досвід і науково-педагогічні досягнення, критерії вибору педагогічних технологій за концептуальними особливостями ефективного розвитку особистості, які в певних межах доцільно пояснюють і прогнозують процес і результати безпечної професійної підготовки вчителя, а також бралися до уваги механізми впровадження відібраних педагогічних технологій.

Політехнологічність особистісно орієнтованої професійної підготовки вчителя повинна враховувати сумісність відібраних технологій у межах кожного концептуального напрямку розвитку особистості, за яким їх застосовуватимуть, достатню реальність їх використання в освітній практиці, керованість ними та наявність їх діагностичного забезпечення.

На рис. 1 представлена класифікація педагогічних технологій зменшення дії негативних упливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів, складена за визначеними нами критеріями науково обґрунтованого вибору конкретних педагогічних технологій особистісно орієнтованої професійної підготовки у вигляді гіпотетично стабільних характеристик тих структурних концепцій розвитку особистості, які ефективно пояснюють і прогнозують компоненти цієї підготовки [4, с. 106-109].

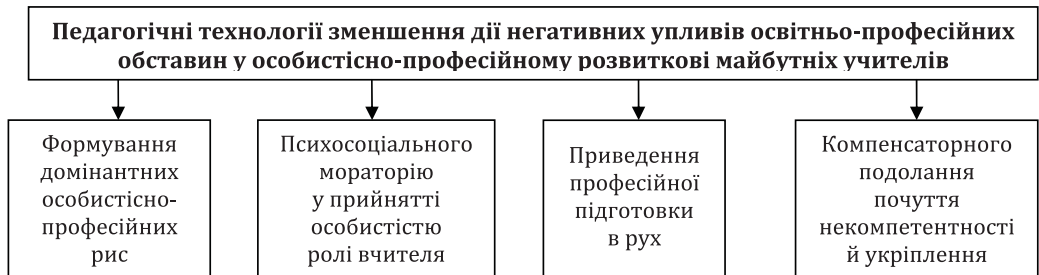

Рис. 1. Класифікація педагогічних технологій зменшення дії негативних упливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів

Згідно диспозиційної теорії особистості Г. Олпорта стійкість і схожість безпечних проявів психічних особливостей майбутнього вчителя в широкому діапазоні навчально-професійних ситуацій може бути обумовлена сформованістю домінантних особистісно-професійних рис. Професійне становлення особистості майбутнього вчителя на вікових стадіях юності та ранньої зрілості може розглядатися, за его-теорією особистості Е. Еріксона, як захисна відстрочка (психосоціальний мораторій) у прийнятті особистістю ролей реальної професійно-педагогічної діяльності. Приведення професійної підготовки в рух обґрунтовується: необхідністю помірної напруги, відповідно до реального рівня сьогоденної навчально-професійної готовності студента (психодинамічний напрям теорії особистості), стимулюючими підкріпленнями (научувально-біхевіоральний напрям у теорії особистості Б. Скіннера), почуттями самоповаги і гордості в разі досягнення мети, встановленої для себе на рівні високих навчально-професійних стандартів («его»-ідеал у психоаналітичній теорії особистості). Компенсаторне подолання почуття некомпетентності й укріплення почуття самодостатності здійснюється, згідно з теорією індивідуальної психології А. Адлера, більш розвиненими суміжними якостями особистості, унікальним поєднанням особистісних якостей майбутнього вчителя в індивідуальний стиль його навчально-професійної діяльності.

Технології формування домінантних особистісно-професійних рис. Індивідуальні особливості професійно-педагогічної діяльності майбутнього вчителя визначаються за загально визначеними структурними концепціями розвитку особистості Г. Олпорта, Р. Кетела і Г. Айзенка [3] декількома професійно значущими стабільними

домінантними рисами особистості, які модально виражені у вигляді здібностей, рис темпераменту і динамічних рис, що обумовлюють стійкі тенденції схильності до одностороннього реагування в небезпечних і шкідливих навчально-професійних ситуаціях.

Сучасні *технології релігійного (конфесійного) виховання* [2, с. 546-554], відмовляючись від ортодоксально-християнських вимог послуху, покірності і релігійного фанатизму, пріоритет духовного становлення і вдосконалення особистості визначають тим, що, розкриваючи й реалізуючи себе у складному духовно-тілесному житті, особистість визначає свою долю у вічності. Володіння свободою вибору творчого, зокрема і професійного, саморозкриття і самоздійснення робить людину частково незалежною від закону необхідності, обумовлює певну відповідальність за своє становлення, – людина здійснює саморегуляцію свого формування і розвитку, стаючи самопричиною свого стану.

На виховання такої інтегративної особистісної якості, як соціальна ініціативність, спрямована *педагогічна технологія виховання суб'єктної активності людини* [2, с. 558-562]. Прагнення скоріше стати дорослими стимулює об'єднання студентів у групи соціальної спрямованості у вигляді органів студентського самоврядування, групи соціального проектування і моделювання структур діяльності реальних загальноосвітніх закладів, в умовах яких необхідно приймати відповідальні професійно-педагогічні рішення, що сприяє соціально-професійній зрілості об'єднаної в ці структури студентської молоді.

Визначена нами група технологій формування домінантних особистісно-професійних рис майбутнього вчителя спрямована на забезпечення стабільного домінування соціально значущих особистісних якостей, котрі гарантуватимуть результуючу схожість наслідків подальшої професійно-педагогічної діяльності вчителів у вигляді визначених державними стандартами цілей освіти учнівської молоді.

Технології психосоціального мораторію у прийнятті особистістю ролі вчителя. Прийняття особистістю майбутнього вчителя соціально значущої ролі в реальній професійно-педагогічній діяльності не може бути короточасним актом і потребує особистісно-професійного самовизначення свого індивідуального стилю професійної підготовки і майбутньої педагогічної діяльності, вибору напряму спеціалізації майбутньої освітньої діяльності в загальноосвітній школі.

Технології розвивальної професійної підготовки визначаються віковим дозріванням психічних функцій. Будуючи періодизацію професійної підготовки майбутнього вчителя, ми виходили з ідей Л. Виготського, Д. Ельконіна і О. Леонтьєва [2, с. 72-86].

Таблиця 1

Вікова періодизація професійної підготовки майбутніх учителів

Фази	Стабільності	Кризи	Стабільності	Кризи	Стабільності	Кризи
Етапи	Когнітивний		Діяльнісний		Особистісно орієнтований	
Вік	Пізня юність (18-19 років)			Рання зрілість (20-25 років)		

Професійний розвиток майбутнього вчителя нами розглядається як особистісно-професійні зміни в діяльності і формування нових ціннісних мотивів життєдіяльності. Схема періодизації особистісно орієнтованої професійної підготовки складається з трьох етапів, що визначаються провідними видами навчально-професійної діяльності: когнітивний, діяльнісний і особистісно орієнтований (табл. 1). Особистісно-професійні новоутворення на кожному етапі професійної підготовки визначаються засвоєнням структур провідного для кожного з цих етапів виду діяльності: спочатку оволодіння прийомами навчально-професійної діяльності, далі – базовими способами професійної діяльності і, насамкінець, реалізація самостійно обраного напряму спеціалізації

і освітньої траєкторії з оволодіння спеціальністю. Етапи професійно-педагогічного розвитку майбутнього вчителя підпорядковуються загальному закону циклічності, проходячи стадії зародження, зростання, кульмінації, кризи і відмирання.

Успішному подоланню криз професійно-педагогічної «єго»-ідентичності в період юності і ранньої зрілості сприяє застосування *технологій родинно-корпоративного виховання* [2, с. 260-271], коли ставлення до студентів із повагою і любов'ю, як до рівних, похвала за найменші особистісно-професійні здобутки, емпатія, підтримання оптимістично-родинної атмосфери віри в можливості студентів, справедливість і поміркованість у заохоченнях і стягненнях породжують відчуття захищеності, упевненості, визнання їхньої особистості. Усе це разом створює навколо студентів професійно-освітній простір у вигляді поля можливостей, що може не тільки відповідати сьогоднішньому рівню професійно-педагогічного розвитку майбутніх учителів, а й випереджати його.

Становлення особистості майбутнього вчителя на вікових стадіях юності та ранньої зрілості за допомогою розглянутої вище групи технологій психосоціального маторію у прийнятті особистістю ролі вчителя забезпечує формування почуття професійно педагогічної ідентичності, яке закріплюється поетапним оволодінням новими професійно-значущими поглядами і системою професійно-педагогічних цінностей.

Технології приведення професійної підготовки в рух. Помірна напруга в особистісно-професійному розвитку студентів викликається необхідністю підпорядкування прояву власних проблем і бажань спочатку зовнішньо-соціальним вимогам реального освітнього середовища з подальшим переходом на рівень самоконтролю, що свідчить про сформованість професійної готовності.

Хід професійної підготовки майбутнього вчителя за *технологією розвивального навчання* Л. Занкова [2, с. 65-71] повинен починатися від студентів. На когнітивному етапі професійної підготовки викладач сам визначає зміст і організацію занять, виходячи з діагностики рівня пізнавальної самостійності студентів. На наступному (діяльнісному) етапі складання і обговорення планів занять здійснюється вже разом зі студентами, з використанням дидактичних матеріалів, які забезпечують сумісний вибір значущих для студентів видів змісту і форм організації навчання згідно з вимогами і нормами освітніх стандартів. На завершальному, особистісно орієнтованому, етапі професійної підготовки цей вибір робиться студентами повністю самостійно на підставі раніше набутого особистісно-професійного досвіду та сформованості уявлень про майбутню професійно-педагогічну діяльність.

Своєрідність спрямованості кожного окремого студента на уявну майбутню професійно-педагогічну діяльність визначається, за *технологією контекстної педагогічної освіти*, створенням у педагогічному ВНЗ умов для організації різних видів діяльності з елементами педагогічної праці (в академгрупі, громадській та позааудиторній навчальній роботі, роботі з молодшокурсниками) [2, с. 326-329].

У контекстно організованому просторі професійної підготовки вчителя викладач відіграє активізуюче-провідну роль лише на когнітивному її етапі, коли йде опанування способів самостійної пізнавально-професійної діяльності. На наступних етапах він виступає спочатку в ролі компетентного помічника, а надалі стає просто радником при обранні індивідуальної освітньо-професійної траєкторії з оволодіння спеціальністю.

Розглянута нами група педагогічних технологій суб'єктивного професійно-педагогічного розвитку дає змогу майбутнім учителям компенсувати недостатню розвиненість у себе окремих особистісно-професійних якостей, успішніше долати надмірну опіку й соціальну відчуженість, уникати комплексу переваги і водночас розвивати прагнення переваги, соціальні інтереси й віру в здійсненність уявно визначених для самого себе цілей професійної підготовки.

Технології компенсаторного подолання почуття некомпетентності та укріплення почуття самодостатності. Недостатня сформованість у майбутніх учителів

окремих професійно значущих особистісних якостей викликає прагнення дорозвинути їх навчанням, а в разі недостатньої ефективності або неможливості такої спроби компенсувати ці якості іншими.

За *технологією адаптивної педагогіки* [2, с. 585-591], під компенсуючою професійною підготовкою розуміється система діагностичних, корекційних, методичних і організаційних заходів із надання диференційованої допомоги студентам, які її потребують, з побудовою індивідуальної траєкторії особистісно-професійного розвитку, із врахуванням індивідуальних психофізіологічних особливостей, нахилів та здібностей, з метою сприяння максимальній особистісно-професійній самореалізації.

При створенні різних умов навчання для осіб із різними проблемами особистісно-професійного розвитку ефективними можуть бути *технології диференціації і індивідуалізації навчання* [1, с. 316-409]. Рівнева диференціація професійної підготовки студентів передбачає наявність декількох варіантів програм навчальних дисциплін, що відрізняються за обсягом і глибиною викладу матеріалу. Для студентів із проблемами у сформованості професійно значущих особистісних якостей пропонується засвоєння програм компенсуючої спрямованості, що мають цільову установку на розвиток тих особистісно-професійних якостей, які потребують додаткової уваги або компенсуючих якостей.

Основу корекційних впливів, за *технологією корекції відхилень у поведінці* Ю. Черво [2, с. 346-351] становлять різні види педагогічної підтримки майбутніх учителів: охоронно-індивідуальний темп навчання без примусу як система реабілітації, адаптація змісту підготовки, одночасне підключення до процесу сприйняття навчального матеріалу якнайбільшої кількості органів відчуття і психічних процесів, використання опорних сигналів, алгоритмізація навчання, взаємонавчання.

Навчально-коригуюча діяльність повинна відповідати інтересам студентів, бути суспільно корисною і позитивно сприйматися. Сучасні *технології реабілітації особистості* [2, с. 365-386] мають концептуальною основою охоронно-захисну парадигму, яка ґрунтується на оптимістичній гіпотезі: немає поганих студентів, є некомпетентна навчально-професійна діяльність, і кожен майбутній учитель має можливість для вдосконалення своїх особистісно-професійних якостей.

Поширене в європейському освітньому просторі поняття «включена освіта» стосується форми організації навчання, за якої студенти з недостатнім рівнем розвитку окремих професійно значущих особистісних якостей навчаються разом з усіма студентами потоку, курсу, академічної групи і водночас мають можливість відвідувати спеціальні корекційні заняття з компенсуючого розвитку недостатньо розвинених особистісно-професійних якостей або їх компенсації домінантно-позитивними якостями.

Виділення й використання групи педагогічних технологій компенсаторного подолання некомпетентності та укріплення почуття переваги забезпечують унікальність поєднання особистісно-професійних якостей майбутнього вчителя в індивідуальний стиль його професійно-педагогічної діяльності.

Результативність запропонованих педагогічних технологій зменшення дії негативних впливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів оцінювалася нами за показниками соціальної ефективності, які передбачають створення умов навчально-професійної діяльності, що призводять до зменшення числа студентів незадоволених обраним напрямом фахової підготовки, зменшення проявів негативного ставлення до «образу» навчального закладу, скорочення незадоволення прозорістю, демократичністю і справедливістю процедури навчання, взаєминами суб'єктів професійної підготовки (табл. 2).

Соціальна ефективність упровадження запропонованих педагогічних технологій (ΔK) визначалася за показником зменшення частоти прояву зазначених негативних показників через несприятливі умови навчально-професійної діяльності:

$$\Delta K = K_2 - E_2(\%) \quad (1)$$

де K_2 , E_2 – кількість випадків прояву показників негативних впливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів відповідно в контрольних та експериментальних групах студентів.

Таблиця 2

Динаміка оцінок рівня вияву негативних впливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів

Особистісні чинники професійної підготовки	Оцінки студентами рівнів прояву негативних впливів								Середній рівень		Соціальна ефективність розвитку	
	5 курс (ОКР «спеціаліст»)				6 курс (ОКР «магістр»)							
	Кг		Ег		Кг		Ег		Кг	Ег		ΔК
	абс	%	абс	%	абс	%	абс	%				
Незадоволеність обраним напрямом фахової підготовки	105	53,8	91	46	12	30	8	21,1	41,9	33,6	+8,3	
Негативне ставлення до «образу» ВНЗ	185	94,9	125	63,1	30	75	13	34,2	84,9	48,7	+36,2	
Незадоволення прозорістю, демократичністю і справедливою процедурою навчання	164	84,1	79	39,9	11	27,5	4	10,5	55,8	25,2	+30,6	
Незадоволеність взаєминами суб'єктів професійної підготовки	170	87,2	42	21,2	16	40	3	7,9	63,6	14,6	+49	
Кількість респондентів	195		198		40		38					
Середні значення (%)	80		42,6		43,1		18,4		61,6	30,5	+31,1	

Аналіз особистісних чинників професійної підготовки засвідчив більшу на 8,3 % задоволеність студентів експериментальних груп у порівнянні зі студентами контрольних груп обраним напрямом фахової підготовки. Цьому сприяло задоволення потреб у самовизначенні та самореалізації у студентів експериментальних груп у процесі професійної підготовки за запропонованими педагогічними технологіями зменшення дії негативних впливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку. Такий підхід сприяв збільшенню на 36,2 % кількості студентів експериментальних груп із позитивним ставленням до «образу» ВНЗ, у якому вони навчалися. Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки надання допомоги в самовизначенні й самореалізації особистості майбутнього вчителя обумовив дієве зростання серед студентів експериментальних груп задоволення прозорістю, демократичністю і справедливою процедурою навчання (на 30,6 %), відносинами суб'єктів професійної підготовки (на 49 %) у порівнянні з контрольними групами.

У цьому випадку можна говорити про суттєву значущість розбіжностей у рівнях прояву негативних впливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів контрольних та експериментальних груп, обу-

мовлену експериментальними чинниками, і визнати, що між упровадженими педагогічними технологіями зменшення дії цих негативних впливів і рівнем їх соціальної ефективності існує дієвий зв'язок.

Цільовою орієнтацією проведеного дослідження педагогічних технологій зменшення дії негативних впливів освітньо-професійних обставин у особистісно-професійному розвитку майбутніх учителів стало визначення шляхів розвитку в них значущих для професійно-педагогічної діяльності особистісно-професійних якостей, які обумовлюють професійно-педагогічну компетентність і професіоналізм. Відбір різних за концептуальною спрямованістю педагогічних технологій визначався встановленою нами необхідністю поетапного здійснення в професійній підготовці когнітивного, діяльнісного і особистісно орієнтованого підходів, які поступово нарощують професійну компетентність і професіоналізм майбутніх учителів. Віра у власну професійну придатність виступає дієвим джерелом професійної підготовки учителів в умовах економічної і духовної кризи суспільства, забезпечує успішність їх професійно-педагогічної адаптації в загальноосвітніх навчальних закладах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий : В 2 т. / Г. К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. –. – Т. 1. – 816 с. – (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»).
2. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий : В 2 т. / Г. К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. –. – Т. 2. – 2006. – 816 с. – (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»).
3. Хьелл Л. Теории личности. / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб. : Питер, 2007. – 607 с.
4. Цина А. Ю. Теорія і методика особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутнього вчителя технологій : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Цина Андрій Юрійович. – К., 2011. – 536 с.
5. Шумейко В. О. Промислова безпека в розрізі безпеки життєдіяльності громадян / В. О. Шумейко // Зб. наук. праць V Регіональної науково-практичної конференції «Аспекти безпеки праці, життя та довкілля людини» інженерно-технологічного факультету ПДАА. – Вип. 5. – Полтава : кафедра «Безпеки життєдіяльності» ПДАА, 2012. – С. 6-11 с.

АНДРЕЙ ЦЫНА

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ УМЕНЬШЕНИЯ ДЕЙСТВИЯ ОТРИЦАТЕЛЬНЫХ ВЛИЯНИЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ОБСТОЯТЕЛЬСТВ В ЛИЧНОСТНО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ РАЗВИТИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Рассмотрены пути уменьшения действия отрицательных влияний образовательно-профессиональных обстоятельств в личностно-профессиональном развитии будущих учителей средствами личностно-ориентированных педагогических технологий.

Ключевые слова: профессионально-педагогическая подготовка, личность, педагогические технологии.

ANDRY TSYNA

PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES OF REDUCTION OF ACTION OF NEGATIVE INFLUENCES OF EDUCATIONALLY-PROFESSIONAL CIRCUMSTANCES IN PERSONALLY-PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF FUTURE TEACHERS

The ways of reduction of action of negative influences of educationally-professional circumstances in personally-professional development of future teachers by facilities of the personally-oriented pedagogical technologies are examined.

Keywords: professionally-pedagogical training, personality, pedagogical technologies.

Одержано 23.09.2012, рекомендовано до друку 10.10.2012.